

Прочетете текстовете и изпълнете задачите.

1.

БЪЛГАРСКИЯТ ЦЪРКОВЕН ВЪПРОС 26 ПРЕЗ XIX В.

След завладяването на Търново през 1393 г. независимата българска църква е унищожена. Патриарх Евтимий е заточен, десетки църкви и манастири са разрушени, духовенството е подложено на преследване, а ръководството на църковните дела по българските земи е поето от Вселенската патриаршия, като единствено Охридската архиепископия запазва автокефалния си статут.

Кога и защо възниква българо-гръцката църковна разпра?

Някои български историци приемат, че още през първите столетия на османското владичество гръцкото духовенство предприело целенасочена **асимилаторска политика** спрямо българите. Документите от XV – XVII в. не потвърждават обаче подобна теза. Въпреки че българите са лишени от своя самостоятелна църковна институция, въпреки че висшето духовенство е съставено предимно от гърци, Цариградската **патриаршия** успява да заеме подобаващо място в живота на нашите предци. Под нейната опека православието постепенно се съвзема от кошмара на потисничеството. Възстановени са някои от манастирските средища, възражда се книжовният живот, активизират се връзките с останалите православни църкви. Духовните лица присъстват и във всички по-значими опити за освобождение през XVI и XVII в., а довъзрожденската ни интелигенция е представена предимно от монаси и свещеници. Различни свидетелства сочат имената и на десетина лица, родени в българските земи, които заемат дори патриаршеския престол. Разбира се, в условията на чуждото господство християнството е сведено до битово равнище, но въпреки това религията се оказва важен фактор за опазване на културните традиции и народностното самосъзнание на българите.

Политиката на Цариградската патриаршия спрямо българите започва да се променя видимо, когато нейното ръководство е поето от представителите на т.нар. **фанариотско съсловие**. Църквата започва да осъществява все по-силен контрол над православно население. През XVIII в. окончателно се налага и практиката на откупуване на църковните постове. Корупцията, неграмотността и невежеството се ширят сред духовенството, а стремежът към лично облагодетелстване от страна на **клира** води до безконтролно увеличаване на църковните такси и данъци.

През 1766 г. независимата Сръбска църква е унищожена. Една година по-късно и Охридската архиепископия губи **автокефалността** си. Следват десетилетия на съзнателно провеждана политика на културна асимилация на формиращата се българска интелигенция и буржоазия, намерила израз в разпоредбата на патриарх Григорий V от 1819 г., в която **архиереите** се задължават да разпространяват гръцкия език сред всички православни християни в Османската империя. Гръцките духовници, които участват в ръководството на градските общини, толерират гръцките общности и открито защитават техните икономически и културнопросветни интереси. Всичко това, наред с продажността на фанариотското съсловие, поражда реални предпоставки за възникване на конфликт между българите и техните гръцки духовници.

Задача: Напишете значението на следните понятия и термини:

асимилаторска политика

патриаршия

фанариоти / фанариотско съсловие

клир

автокефалност

архиерей

Задача: Изберете верния отговор на въпросите.

Каква е съдбата на независимата българска църква след завладяването на Търново през 1393 г.?

- а) Придобива автокефалност
- б) Унищожена е, а Патриарх Евтимий е заточен
- в) Става част от Римокатолическата църква **Верният отговор е: б)**

Коя архиепископия запазва автокефалния си статут след падането на България под османско владичество?

- а) Цариградската патриаршия
- б) Охридската архиепископия
- в) Сръбската църква **Верният отговор е: б)**

Каква е политиката на Цариградската патриаршия през първите векове на османското владичество?

- а) Провежда целенасочена асимилация спрямо българите
- б) Активно подкрепя развитието на православието
- в) Забранява православието в българските земи **Верният отговор е: б)**

Кога Охридската архиепископия губи автокефалността си?

- а) 1767 г.
- б) 1766 г.
- в) 1819 г. **Верният отговор е: а)**

Каква е основната цел на разпоредбата на патриарх Григорий V от 1819 г.?

- а) Да засили християнската вяра сред българите
- б) Да разпространява гръцкия език сред православните християни
- в) Да премахне корупцията сред духовенството **Верният отговор е: б)**